

מסורת הש"ס

(א) שנת קט"ו, (ב) ז'ל"ז אלעזר; (ג) שם קהל. יצירה יח'; (ד) יומא פה, (ה) [נס], (ו) נע"ש היטב ונפשי"י דסס'; (ז) נע"ש; (ח) נדרות יט. ישינ'; (ט) ונע"ע מו"ס חולין ט: ד"ה נמור;

תורה אור השלם

1. וְאָמַר שְׁמוֹשׁן תְּהוּת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתִּים וַיֵּט בְּבֶח וַיִּפֹּל הַבֵּית עַל הַסְּרָדִים וַעַל כָּל הָעָם אֲשֶׁר בּו וַיְהִי הַמָּוִתִים אֲשֶׁר הַמֵּית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר הַמֵּית בְּחַיִּיהֶּ: שופטים טו ז

גליון הש"ס

נבאר ורפא ליה יעקב פיגא. עיין מגילה דף כג ע"א תוספות ד"ה אמר ונע"ק:

הגהות הב"ח

(א) נב' (אמר רב שמן בר אבא וכו' את השנת) תלמי' וי"צ ס"א א"ר שמון בר אבא א"ר יוחנן מכה של חלל אינה צריכה אומד והאי אישתא צמימיתא גמי כמכה של חלל דמיא ק' גורם האלפס נפקא שמונה שילי' ועיין פיוטו' נדבחי ה"ן בשס המנצין': (ב) שם לאסוקי גדרא דיכלא. י"ב עיין בעיקר: (ג) רש"י ד"ה מלי' שיינא וכו' את השנת הס"ד ותלמי' מ"ה גב הרגל וגב היד ממחלץ עליההא את השבת אע"פ: (ד) ד"ה ניקרא מקלקלתא. י"ב וכן הוא בב"ק דף כא:

לעזי רש"י

מלווי"ד [מלווי"ד]. קדחת. ידנציב"ש [ינציב"ש]. חנוכיים. מינשג"א [מונשג"א]. פֿרֿות הנה (מחלה). פשוטי"ר. מרד. קרישו"ן. שחלים. מול"ט [ב"ן מלנ"ט]. דלקת שקדים מוגלתית. רוד"א. פֿיגֿם (נפח). אפי"ר. רפס. קלנ"ה. נפחיות.

מוסף רש"י

גב הרגל. גברא. שמונה קשה ומסוק (שבת פס'). לא יגמע בהן את החומץ. רפואה. דכל רפואה בשבת גזר זה רבנן משום שחיקת סממנין שאלא אב מלאת טומן (ביצה יח.). חש בצדיגנא. חולי השינים והמתיכס ומתמחל צפה וגומר צנני מעיים ומסוק הוא (יומא טז.). חמשא ומונלי שבתא. יוס ה' שבת ועבר שנת (שם), חילול השם. שהא סקורא שעבר על שנועתו (שם), דגילי לה מעיקרא. מההיא שעתא גלי לה לא נשבעת ק' כי

ק' אמרתי (שם), מאי סימניה. של אותו חולי, רמי מידי בי כבי. כשטמן כלום בשניו, ומיייתי דמא מבי דרי. וז הדס שחור שניו (שם), מומאי הוי. על ידי מה צא החולי הזה (שם), ומחממימי חמימי. האוכל פת תמה יומ' מדי (שם, ושם). חמורי חמימי דחייס'. ומשוורי. שעבר עליו הלילה (שם), כסא דהרסנא. גויס ממוגיס עם הקמח שממן שלחן (שם), משחא דאוורא בגדפא דאוורא. שומן מוח עלם קטן שנבלש מנף העוף שקורין כני"ל (שם), אמרא חדתא. על מר מדש שקורין פשו"ר (שם), ודביק ביה דדרי. הדנק בשורת השינים (שם, ושם: בבבי דדרי).

שאלון לר' אליעזר דתיעבר קומי או ישמע קולה ולא ימות ואמר לון ימות ולא כן איכא דאמרי אשת איש הות איכא דאמרי פגור הות אבל נתן עינוי בה והיא כאשת איש א"ר חנינא זאת אומרת שאין מתרפאין בשפיכות דמים דגמא באתולת פי' האשה המקשה לילד מתחבין הורלד במעיה ומצינאן אותו אברים אברים מפני שחיה קודמין לחייו. יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש דוחי רב חסדא שניא היא תמן דלא נורע מי הורג את מי: האי פדעתא סכנה ומחללין עליה את השבת פי' פעצ כדמתי' פעצ פידעא. פי' גרדא דיכלא גירודס שגורדת מעשב שנקרא חצב בלשון רבנן. ניקרא מקוקלתא חתיכה של רעי מן האשפה. פי' עינבתא מורסא שצומחת בבשר בני אדם כמו ענבה והיא שחורה סכנה. סימטא פרונקא דאשתא היא פי' נפחא אדוממית שלוחה של חמות היא כלומר ממות גדולה באה אחריה. פי' קוטילי המכה שוכנה בעת שזוהו אצבעו בגודלו ומכה המכה

אין מעמידין

היא היא דהא קי"ל צפ"ז

דיומא (דף פד.) דכל מכה של חלל מחללין עליה את השבת: (ו) גב היד. מחללין שבת אע"פ שאינה של חלל ללישנא קמא אין מתרפאין

אבל ללישנא בתרא מתרפאין דהואיל ומתחזיא אי חוי דמקלקל זה

לחך ליה לסמא ומעצירו: **שזריכה**

אומד. שמוכנת כ"כ שזריך לאמדו

אס יחיה ואס ימות: **מכה** של חלל

אינה זריכה אומד לא גרסינן לה:

אישאף זמירפא. חולי חמה צלע"ז

מלווי"ד. זמירפא לשון שריפה וחמימות

ודוגמתו צהכונס זאן לדיר (צ"ק דף ט.)

לזמנא זמורי: **מן השפס**. שפתיים:

כבי. זינציב"ש: **דאקושי**. קשין הן:

לא ינמע. בשבת דכל רפואה אסרו

חכמים לעשותה בשבת היכא דליכא

סכנה משום שחיקת סממנין במסכת

שבת (דף נג.): **לפדינא**. חולי השינים

ובצלע"ז מישג"א: **מטרוניפא**. עובדת

כוכבים היתה: **ענדה**. ליה רפואה

חמשא בשבתא ומעלי בשבתא:

נשצנא מאי. איעביד דלא מצינא

למיימי גב' מפני תלמודי בני כלה:

דרשה צפירקא. לימד הרפואה לכל:

חילול השס. דלחיי סכרה אישבע

ועבר אשנועמיה: דגלי לה **מעיקרא**.

משעה שגילתה לו אמר לה דעי שלא

נשבעתי ולא אמרתי צאלאה דישראל

אלא לאלאה דישראל: **אלמא**. מדדעי

לאסוי' בשבתא כמכה של חלל דמיא

ולקמיה פריך כיון דהכי הוא היכי

מיתסי מעובד כוכבים והאמר רבי

[השבת] אין מתרפאין מהן והכא לא

גרס לה עד לקמן: **ה"ג** אלמא כמכה

של חלל דמיא אמר רב נחמן בר יצחק

שאני לפדינא הואיל ומתחיל צפה וגומר

צנני מעיים: **מאי סימניא**. למידע

דהוא לפדינא: **רמי מידי בי כבי** ואסי

דמא מצי דרי. כשנותן כלום לתוך

פיו יוצא מצין שינוי דס: דרי. הן

שורות השינים: **מקרידי קרידי דחיי**.

מאכל של חייטין ואכלו כשהוא לזון

מאלד צימי חורף: **כסא דהרסנא**.

דג שטיגנאו בשומן היוצא ממנו עם

הקמח: **מאי ענדה לוי**. מטרונא

לרבי יוחנן: **משחא דאוורא בגדפא**

דאוורא. שמן אוורא הממחי צאור

וסכתן ע"י אחד מכנפי האווו על שיניו

בצנחן: **טייעא**. ישמעאל: **קשייטא**

דויס. גרעינין של יתים: **דלא מלו**

חילפא. שלא הביאו שלש: **וקלגוה**

אמרא חדפא. ליצן צאור מרא חדשה

פושטי"ר צלע"ז ושרפן עליו: **ודציק**

בי דרי. בשורות שינים מצפנים:

אדס חשוד הוה. ומיתספי ממלכותא

למיקטליה: **לחכוו לשקיה**. להעביר הסס שהוא חזק.

רבי אבהו הוה קרוב למלכות כדלמרינן כסנהדרין (דף יז.) דנפקי

אמתהל דבי קיסר ומשרו ליה ומזער למיני צבאי: **שאני**. היאס מטרוניפא דר' יוחנן: **דרופא מומחה הוה**. דלמרינן לעיל (דף סז.) **אסי**

היה מומחה לרבים מומר דלא מרע אנפשיה: **פדעפא**. פלע מכת חרב: **מליפסק דמא**. של פדעתא אס יוצא יותר מדאי: **פסלי**

בחלא. ישקוהו שחלים בצומך. מחלי קרישו"ן צלע"ז: **לאסוקי**. להעלות צצר שחמיה המכה: **גרדא דיצנא**. עשצ ששמו יצנא כי

ההוא דסוטה (דף י.) קמי רפוקא גרידי דיצני: **גירדא**. שגורד שרשיה ונותן אותה גירדא עם גירדת עץ הסנה ועושה תפוזות:

דאסנא. סנה: (ו) **ניקרא מקיקלתא**. תולעים שהתרנגולים מנקרין באשפה. מאשפות יריס אציין מתרגמינן מקלקלתא מריס חשוכא

(תהלים קיג): **עינבתא**. אצבעוה הדומה לענבא. מלנ"ט צלע"ז: **פרוונקא דמלנאכא דמיסותא הוה**. כלומר מסוכן הוא להמית:

טיגנא דבוצשא. עשצ הנקרא רוד"א צלע"ז ושוחקים אותו עם הדבש: **כרפפא**. אפי"א צלע"ז: **צטיילא**. יין חזק מאד ומיין יין

הוא כדלמרינן לקמן (דף ג.) טילא חריפפא דמלרי ויקי: **אדסכי**. צעוד שהוא מחזר אחר סממנין אלו: **עינצנא צם מינא**. עינצנא מענבי

הגפן. **צם מינא** דוגמתה אס גדולה גדולה ואס קטנה קטנה: **ויגאגד עליה**. יגלגל עליה: **חיוורסי לחיוורסי**. לאצבעוה לבן ענבה

לצנה: סימטא. קלו"ג צלע"ז נפח העומד צאדס: **פרוונקא דאישאף הוה**. ע"י חולי ששמו חמה הוא הוא וסימן הוא לה: **שיסין**

איפקוטלי. מכת אכצע זרדה מדציקה בגדולו ושומטה ומכה צלפורניה: **ואי חיוור רישיה**. נתצשל להוציא הליחה היא רפואתו:

עבודה זרה

כת.

מכה של חלל. פ"ה כסננד חלל הגוף וצירושלמי מפרש כל שהוא מן החלל ולפנים: **מכה** שע"ג היד. פי' היינו חולי

שעלה שם מאליו או שלא ע"י מכת חרב אבל מכת חרב אמרינן בכל

מקום דמחללין עליה את השבת כדלמר שמואל בצמון האי פדעתא

מחללין עליה שבת דסכנה היא

ומפרשים פדעתא מכת חרב:

איכא בינייהו גב היד. ה"ה דהוה

מלי למימר איכא בינייהו

פדעתא ומכא שהיא זריכה אומד:

בבי. פ"ה מקום מושב השינים

זינציב"ש וקשה דקלמר

צמון כיון דלאקושי ועוד דצפרק אלו

טרפות (חולין דף נט.) גבי אריא נפור

כבי ושיני ואין דרך להיות הזינציב"ש

נושרות וכן צהסונל (צ"ק דף צג:)

שיתין תכלי מטו לככא דקל חצריה

שמע וצסוק המפקיד (צ"מ דף מצ:)

גבי ההוא תורא דלא ה"ל כבי ושיני

למיכל לכך נראה לפרש כבי הס שנים

גדולות מישאלי"ס צלע"ז ושיני הס

האחרות (י): **תחל"י בחלא**. ישקוהו

שחלים בצומך קרשו"ן וי"מ לשום על

המכה: **בטיילייא**. פ"ה חזק

כדלמרינן לקמן (דף ג.) טיליא חריפא

דמלרי ויקי ומיחו מלינו טיליא יין

חלש דלמר פרק מי שאלחו (גיטין

דף ע.) גריעא דכולוהו טיליא חיורא:

שוריני
מכה של חלל אין מתרפאין מהן וכל מכה של חלל מחללין עליה את השבת, אמר רב גב הדי וגב הרגל כמכה של חלל הן ומחללין עליהן את השבת, וא"ר יוחנן מכה של חלל אינה צריכה אומד ואישתא צמימיתא גמי כמכה של חלל דמי: מוהיכן מכה של חלל מן השפה ולפנים וצדיגנא גמי שהיא כאב שינים הואיל ומתחלת בפה וגומרת בבני מעיים כמכה של חלל דמי. פי' כבי שיני דרי בשר שעל גבי השינים: ר' יוחנן חש בצדיגנא אויל גבי עובדת כוכבים לאיתויי מינה. והיכי עביד הכי והא איהו דאמר כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן והאי צפדינא מחללין עליה השבת. ופרקינן רבי אדם חדשוב הוה תמוריאיא לעשות לו כלום רע. איני והא ר' אבהו דאדם חדשוב הוה ורמא ליה יעקב מינאה סם בשוקוי ואילו לא מיהרו ר' אמי ורבי אסי וליחכו הסם מעל שוקי ההו פסקיה לשוקיה. ומשנינן אע"ג דרופא מומחה (הוין) ולא מרע נפשיה. משנאה גדולה דשנאי ליה לר' אבהו הני מינאי מפקרי נפשייהו ואמרי חמות נפשי עם פלשותים: ירושלמי מהו מכתחל מינהון רבנן אמרי מאן דבעי מסתמי ליתסמי. לוי אמר מאן דבעי לימות ימות רב לא עבר עינא (א) כחללא והא אגן חמיין לזן טעמיין דרא קלוריתא גימר בר היא טבא טעם לר בר לית היא טבא קיימא לה וסמיא אהן אופיין סכנה דרא תיריקי ר' סימן אמר אסורה רבי יוחנן אמר מותרת כל שהוה מן השפה ולפנים מרפאין אותו בשבת. ר' חנינא בש"ר מעלין עצם של ראש בשבת וכן מעלין בנות אוזנים בשבת ר' אבהו בש"ר יוחנן (אחי) [אהן] סומקא סכנה א"ר אבין (ג) לוקטין לו עוקין בשבת רב אמר חמרא לבר מן עינא שרי

לזו מן עינא אסיר שמואל אמר אהן רוק תפל אסור לעין בשבת מינה את יליף לחזותיה וכן עורדענא סכנה דרא גומרתא סכנה ונתחנין עליה (ג) רומץ בשבת ר' יהושע בן לוי הוה ליה קורוס ואורון ליה ר' חנינא ר' יונתן משחקו תחולפין ומיתן גו חמרא עתיקא ומישתי דלא ליתסחן ר' יעקב בש"ר יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים עבודת כוכבים כגון דאמר ליה הבא עלין של עבודת כוכבים וכן כל כיצא בהן אמר רב הונא זאת אומרת שאין מתרפאין בגילוי עריות דתני הותרה שבת מכללה פי' להתרפות בדבר סכנה ובמכה של חלל כדאמרן נערה המאורסה לא הותרה מכללה ואפילו להתרפות כהדא חד בר נש רחם איתתא ואיסתכן

גומרתא סכנה פגור הות אבל נתן עינוי בה והיא כאשת איש א"ר חנינא זאת אומרת שאין מתרפאין בשפיכות דמים עריות ושפיכות דמים עבודת כוכבים כגון דאמר ליה הבא עלין של עבודת כוכבים וכן כל כיצא בהן אמר רב הונא זאת אומרת שאין מתרפאין בגילוי עריות דתני הותרה שבת מכללה פי' להתרפות בדבר סכנה ובמכה של חלל כדאמרן נערה המאורסה לא הותרה מכללה ואפילו להתרפות כהדא חד בר נש רחם איתתא ואיסתכן

גומרתא סכנה פגור הות אבל נתן עינוי בה והיא כאשת איש א"ר חנינא זאת אומרת שאין מתרפאין בשפיכות

דמים חזרז את מי: האי פדעתא סכנה ומחללין עליה את השבת פי' פעצ כדמתי' פעצ פידעא. פי' גרדא דיכלא גירודס שגורדת מעשב שנקרא חצב בלשון רבנן. ניקרא מקוקלתא חתיכה של רעי מן האשפה. פי' עינבתא מורסא שצומחת בבשר בני אדם כמו ענבה והיא שחורה סכנה. סימטא פרונקא דאשתא היא פי' נפחא אדוממית שלוחה של חמות היא כלומר ממות גדולה באה אחריה. פי' קוטילי המכה שוכנה בעת שזוהו אצבעו בגודלו ומכה המכה

<div></div>	<div>עין משפט<div>גזר מצוה</div></div>
<p>ז א מיי' פ"ב מהלכות שבת הלכה ה סמג לאוין סה תוס'ע' א"ח סתמן שכת סעף' ו: </p> <p>ב א מיי' שם הלכה ה תוס'ע' שם סעף' ז (רב אלפס עוד בשנת פרק יד דף מג. וע"ש וגם ברב אלפס דהלא): </p> <p>בב ג ד מיי' שם הלכה ה תוס'ע' שם סע"ג: </p> <p>בג ה מיי' שם פכ"א הלכה מד סמג שם תוס'ע' שם סעף' לב: </p> <p>ו (תוס'ע' י"ד ס' רלב סעף' יד צהנא): </p> <p>בד ז (מיי' פ"ב מהל' הלכה ז סמג שם תוס'ע' שם סעף' א"ח סתמן שכת סעף' ז: </p>	

רבינו חננאל

מכה של חלל אין מתרפאין מהן וכל מכה של חלל מחללין עליה את השבת, אמר רב גב הדי וגב הרגל כמכה של חלל הן ומחללין עליהן את השבת, וא"ר יוחנן מכה של חלל אינה צריכה אומד ואישתא צמימיתא גמי כמכה של חלל דמי: מוהיכן מכה של חלל מן השפה ולפנים וצדיגנא גמי שהיא כאב שינים הואיל ומתחלת בפה וגומרת בבני מעיים כמכה של חלל דמי. פי' כבי שיני דרי בשר שעל גבי השינים: ר' יוחנן חש בצדיגנא אויל גבי עובדת כוכבים לאיתויי מינה. והיכי עביד הכי והא איהו דאמר כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן והאי צפדינא מחללין עליה השבת. ופרקינן רבי אדם חדשוב הוה תמוריאיא לעשות לו כלום רע. איני והא ר' אבהו דאדם חדשוב הוה ורמא ליה יעקב מינאה סם בשוקוי ואילו לא מיהרו ר' אמי ורבי אסי וליחכו הסם מעל שוקי ההו פסקיה לשוקיה. ומשנינן אע"ג דרופא מומחה (הוין) ולא מרע נפשיה. משנאה גדולה דשנאי ליה לר' אבהו הני מינאי מפקרי נפשייהו ואמרי חמות נפשי עם פלשותים: ירושלמי מהו מכתחל מינהון רבנן אמרי מאן דבעי מסתמי ליתסמי. לוי אמר מאן דבעי לימות ימות רב לא עבר עינא (א) כחללא והא אגן חמיין לזן טעמיין דרא קלוריתא גימר בר היא טבא טעם לר בר לית היא טבא קיימא לה וסמיא אהן אופיין סכנה דרא תיריקי ר' סימן אמר אסורה רבי יוחנן אמר מותרת כל שהוה מן השפה ולפנים מרפאין אותו בשבת. ר' חנינא בש"ר מעלין עצם של ראש בשבת וכן מעלין בנות אוזנים בשבת ר' אבהו בש"ר יוחנן (אחי) [אהן] סומקא סכנה א"ר אבין (ג) לוקטין לו עוקין בשבת רב אמר חמרא לבר מן עינא שרי

לזו מן עינא אסיר שמואל אמר אהן רוק תפל אסור לעין בשבת מינה את יליף לחזותיה וכן עורדענא סכנה דרא גומרתא סכנה ונתחנין עליה (ג) רומץ בשבת ר' יהושע בן לוי הוה ליה קורוס ואורון ליה ר' חנינא ר' יונתן משחקו תחולפין ומיתן גו חמרא עתיקא ומישתי דלא ליתסחן ר' יעקב בש"ר יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים עבודת כוכבים כגון דאמר ליה הבא עלין של עבודת כוכבים וכן כל כיצא בהן אמר רב הונא זאת אומרת שאין מתרפאין בגילוי עריות דתני הותרה שבת מכללה פי' להתרפות בדבר סכנה ובמכה של חלל כדאמרן נערה המאורסה לא הותרה מכללה ואפילו להתרפות כהדא חד בר נש רחם איתתא ואיסתכן

גומרתא סכנה פגור הות אבל נתן עינוי בה והיא כאשת איש א"ר חנינא זאת אומרת שאין מתרפאין בשפיכות

דמים חזרז את מי: האי פדעתא סכנה ומחללין עליה את השבת פי' פעצ כדמתי' פעצ פידעא. פי' גרדא דיכלא גירודס שגורדת מעשב שנקרא חצב בלשון רבנן. ניקרא מקוקלתא חתיכה של רעי מן האשפה. פי' עינבתא מורסא שצומחת בבשר בני אדם כמו ענבה והיא שחורה סכנה. סימטא פרונקא דאשתא היא פי' נפחא אדוממית שלוחה של חמות היא כלומר ממות גדולה באה אחריה. פי' קוטילי המכה שוכנה בעת שזוהו אצבעו בגודלו ומכה המכה